

Sprawiedliwi w filmie

Załącznik 3

WSKAZÓWKI DLA PROWADZĄCEGO WARSZTAT:

1. Czy znasz jakichś Sprawiedliwych wśród Narodów Świata lub historie ukrywania Żydów w czasie Zagłady? Jeśli tak, to skąd?

2. Czego dowiedziałeś się na ten temat z filmu? Co było w nim dla Ciebie nowego?

Zapytaj uczestników, jaką rolę w przekazywaniu i zdobywaniu wiedzy na temat II wojny światowej i Sprawiedliwych mają filmy? Czy są to filmy fabularne wyświetlane w kinach, filmy telewizyjne, czy dokumenty? Czy film może być jedynym narzędziem przekazywania wiedzy?

3. Czy ratujący jest postacią fikcyjną, czy prawdziwą?

Jak na odbiór filmu wpływa świadomość, że jego bohater jest postacią autentyczną? Czy anonimowy bohater musi być mniej wiarygodny?

4. Jak przedstawiony jest ratujący? Jak opisałbyś jego charakter? Czy wyróżnia się na tle innych bohaterów? Jeśli tak, to w jaki sposób?

Czy bohater jest ukazany jednoznacznie pozytywnie? Zwróć uwagę na tendencję do ukazywania ratujących jako nieskazitelnych bohaterów. Czemu służy ten zabieg? Jakie niesie zagrożenia?

5. W jaki sposób przedstawione jest w filmie ratowanie Żydów w czasie wojny? Czy poznajemy motywację ratującego? Czy wiemy, co mu zagraża? Czy działa on samodzielnie? Jakich środków wymaga ratowanie? Czy i jaką cenę płaci ratujący?

Czy film pomija istotne kwestie dotyczące ratowania? Czy uwypukla jakieś elementy szczególnie wyrażnie? Czemu służą te zabiegi? Czy da się tego uniknąć? Czy da się opowiedzieć „wszystko”?

6. W jaki sposób film ukazuje różne narodowości (Niemców, Żydów, Polaków)? Czy jednolicie?

Porusz kwestię stereotypów: dobrzy Polacy, źli Niemcy, Żydzi – bierne ofiary. Zwróć uwagę na wygląd aktorów wcielających się w Żydów – czy powiela stereotypowy „żydowski wygląd”?

7. Jaką scenę zapamiętałeś/-aś najlepiej? Dlaczego?

Porusz kwestię emocji. Zauważ, że wzruszenie, strach, współczucie, które wywołuje film fabularny, są zakodowane w scenariuszu. Reżyser/scenarzysta programuje określone uczucia, posługując się chwytami stylistycznymi i montażowymi.

8. Jakie elementy filmu (sceny, postacie, scenografia) wydały Ci się wiarygodne, a które mniej? Dlaczego?

Zauważ, że kreacja świata przedstawionego w filmie fabularnym jest bardziej sugestywna (poprzez scenografię, kostiumy), wywołuje „wrażenie realności”. Zwróć uwagę, że w przypadku filmu fabularnego opartego na faktach część elementów musi być (w większości przypadków) wykreowana, tak aby świat przedstawiony w filmie był kompletny.

Wskaż uczestnikom błędy ikonograficzne i falsyfikacje historyczne, jeżeli takie istnieją.